

Laat iedereen vrij, maar niemand vallen

Kennis, Ervaring, Vernieuwing

verkiezingsprogramma

2022-2026

van

D66 Aalsmeer

**voor de gemeenteraadsverkiezingen
van 14 – 16 maart 2022**

inhoud:

Voorwoord Sigrid Kaag	3
Voorwoord Sybrand de Vries	4
inleiding	5
1. duurzaamheid	6
<i>1.1 mens en samenleving; klimaat en energie</i>	<i>6</i>
<i>1.2 mens in samenleving</i>	<i>8</i>
<i>1.2.1 bestuur en participatie</i>	<i>8</i>
<i>1.2.2 bestuur en financiën</i>	<i>10</i>
2. wonen	11
<i>2.1 woningmarkt</i>	<i>11</i>
<i>2.2 woonomgeving</i>	<i>13</i>
<i>2.3 verkeer</i>	<i>14</i>
3. welzijn	15
<i>3.1 gezondheid</i>	<i>15</i>
<i>3.2 kunst en cultuur</i>	<i>16</i>
<i>3.3 sport en recreatie</i>	<i>17</i>
<i>3.4 natuur en milieu</i>	<i>18</i>
4. welvaart	19
<i>4.1 onderwijs</i>	<i>19</i>
<i>4.2 economie</i>	<i>20</i>
<i>4.3 werk en inkomen</i>	<i>21</i>
5. landelijke thema's	23
<i>5.1 Schiphol</i>	<i>23</i>
<i>5.2 openbaar vervoer</i>	<i>24</i>
<i>5.3 Jeugdzorg</i>	<i>24</i>
<i>5.4 WMO en vergrijzing</i>	<i>25</i>

Voorwoord Sigrid Kaag

Geachte lezer,

Voor u ligt een programma gebaseerd op de urgentie van dit moment. Meer dan ooit voelen wij de noodzaak onze leefomgeving te beschermen tegen de verwoestende effecten van de opwarming van de aarde. Meer dan ooit voelen wij de noodzaak om de groeiende kloof tussen arm en rijk, tussen diegenen met kansen en diegenen zonder kansen te dichten.

De oplossingen die wij aandragen zijn geworteld in een lange politieke traditie. Want D66 is niet alleen een pragmatische, maar ook een sociaalliberale partij. Wij zijn ervan overtuigd dat mensen alleen vrij kunnen zijn als de overheid gelijke kansen schept voor iedereen.

Dat betekent dat wij genoeg huizen willen bouwen om voor iedereen een passende en betaalbare plek te kunnen bieden. Wij willen dat leraren, verpleegkundigen, agenten en al die anderen die werk doen voor de samenleving kunnen wonen in de wijk waar ze werken. Wij willen dat uw wijk groener wordt, met schone lucht en schoon water voor iedereen. Wij willen dat uw kinderen naar een school gaan waar ze met passie en aandacht worden voorbereid op de wereld zoals die is. Wij willen dat uw kinderen aanspraak kunnen maken op huiswerkbegeleiding, sport, kunst en muziek—ook als u dat zelf niet kunt betalen. En wij willen meer wijkagenten, zodat u zich veilig voelt in de buurt.

Wat u niet in dit verkiezingsprogramma zal teruglezen, maar wel van ons mag verwachten, is dat we radicaal denken verbinden aan gematigd handelen. Wij willen de vrijheden van het moderne Nederland uitbreiden voor zoveel mogelijk mensen, maar geven ons rekenschap van het feit dat wat voor de een waarde is kan botsen met de belangen van de ander. Wij vinden daarom kracht in het compromis.

Er staat veel op spel. Wilt u dat Aalsmeer meedoet in de strijd tegen de opwarming van de aarde? Wilt u dat het onderwijs zo goed wordt dat alle mensen tot hun recht kunnen komen? Wilt u nieuwe politiek, die omkijkt naar anderen en verder kijkt naar morgen? Dan heeft u het juiste programma opengeslagen.

D66 heeft u nodig. Daarom vragen wij uw vertrouwen.

Hartelijke groet en veel leesplezier,

Sigrid Kaag

Beste Aalsmeerder,

Na de woorden van Sigrid heb ik weinig meer toe te voegen.

Ik weet; geheel in de D66 traditie is het weer een stevig stuk tekst geworden. Het lijkt wel of we het niet met minder kunnen. De stem van onze achterban eist echter dat er daden bij de woorden worden gevoegd. Het is niet voldoende om brede intenties en uitgangspunten te schetsen, maar ze willen ook concrete voorbeelden zien. En terecht!

Ik hoop dat al deze woorden helpen de keuze op D66 Aalsmeer te laten vallen. Waar er nog verdere toelichting nodig is, staan we altijd voor je klaar om duidelijkheid te scheppen. Neem vooral contact op! Democratie is immers niet alleen eens in de vier jaar naar de stembus gaan, maar ook contact kunnen hebben met degene die jou vertegenwoordigt.

Verkiezingen zoals deze worden vaak het feest van de democratie genoemd. Maar wat mij betreft is het altijd feest. En het moet ook een feest blijven. Bij mijn verkiezing tot lijsttrekker bracht ik naar voren wat mijn motto is: 'vertrouw in de samenleving en de kracht van verscheidenheid'. Dat betekent dat het een feest is waar iedereen samen feest viert. Maar ook dat niet iedereen op dit feestje gelijk gekleed is. Dan wordt het snel een saaie boel.

Maar meer dan dat; we bereiken als samenleving het meest als er zo veel mogelijk verschillende meningen aan de discussie meedoen. Ieder brokje gelijk leidt tot de uiteindelijke beste oplossing. En waar het mis gaat lossen we de problemen het beste op wanneer er zo veel mogelijk verschillende mensen meedoen.

In dit stuk staan enkele van onze uitgangspunten voor onze bijdrage aan het feestje de komende vier jaar. Ik hoop dat er iets van uw gading te vinden is en dat D66 Aalsmeer een mooie keuze is.

Laat iedereen vrij, maar niemand vallen. We doen het met z'n allen, voor ons allen. Wij bieden je kennis ervaring en vernieuwing. Stem D66 Aalsmeer!

Veel leesplezier en succes,

Sybrand de Vries
Lijsttrekker D66 Aalsmeer

Inleiding

Het verkiezingsprogramma van D66 Aalsmeer voor de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2022 is de leidraad voor de fractie van D66 Aalsmeer voor de periode 2022 – 2026. Er staan enkele brede uitgangspunten in, en enkele meer specifieke keuzes en oplossingen.

Er is gekozen voor een korte algemene inleiding bij ieder thema om een korte omlijsting van de opvolgende punten te geven. De verdere omlijsting wordt gekleurd door de uitgangspunten van D66 en die van het sociaal-liberalisme in het algemeen.

Dit verkiezingsprogramma is onderverdeeld in vier hoofdthema's; duurzaamheid, wonen, welvaart, en welzijn. Daarbij is er ook nog een hoofdstuk 'landelijke thema's' toegevoegd om duidelijk te maken hoe wij denken over een aantal onderwerpen waar we als gemeente niet direct invloed op hebben, maar die wel voor onze gemeente van belang zijn.

De hoofdthema's benadrukken de samenhang van de onderwerpen die daaronder verder worden uitgewerkt. Wat de 'landelijke thema's' betreft is het een voordeel dat we een landelijke partij zijn met een sterke vertegenwoordiging in de Tweede Kamer. De fractie van D66 Aalsmeer heeft regelmatig overleg met leden van de Tweede Kamerfractie van D66, en dan met name op die onderwerpen die we in dit programma hebben opgenomen.

Het past het in de traditie van D66 om toch een wat meer uitgebreid programma aan de kiezers voor te houden. Niet alleen om aan te geven welke richting we de komende vier jaar uit zullen gaan. Maar ook om de kiezer uit te dagen met ons in gesprek te gaan over die zaken die zijn opgenomen, of niet zijn opgenomen. Politiek kan immers alleen bestaan bij een voortdurende uitwisseling van ideeën.

We hopen dat dit verhaal voor de lezer voldoende is om een stem op D66 uit te brengen. Maar laat dit in ieder geval een inspiratie en oproep zijn om te gaan stemmen van 14 tot en met 16 maart 2022.

1. Duurzaamheid

Duurzaamheid betekent dat iets op lange termijn houdbaar is zonder dat er merkbaar verlies optreedt. Dat geldt zowel voor tastbare zaken zoals gebruiksartikelen, als voor niet-tastbare zaken zoals bijvoorbeeld de economie of de samenleving.

Wij geloven daarom dat duurzaamheid een uitgangspunt moet zijn bij alles wat we doen. Verspilling is een luxe die we ons niet meer kunnen veroorloven. Omdat het einde in zicht komt wat betreft de beschikbaarheid van schaarse grondstoffen moeten we producten circulair maken. We bedoelen hiermee dat we niet langer dingen zomaar weggooien of verbranden, maar dat we ze repareren of uit elkaar halen en hergebruiken.

In het verlengde daarvan moet de gehele economie uiteindelijk circulair worden. Dat komt er op neer dat alle deelnemers, zowel producenten als consumenten, moeten samenwerken om alle producten en diensten zo veel mogelijk duurzaam en circulair te maken.

Duurzame ontwikkelingsdoelstellingen / UN Sustainable Development Goals

In 2015 zijn door de Verenigde Naties de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen vastgesteld. Deze zijn de opvolger van de voorafgaande Milenniumdoelstellingen die zich met name richtten op het uitbannen van wereldwijde armoede.

De Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen zijn breder opgesteld en bevatten maar liefst 17 onderwerpen en 169 doelstellingen die voor alle landen als leidraad kunnen worden genomen om te werken aan een duurzaam welzijn en een duurzame welvaart voor iedereen. Deze ontwikkelingsdoelstellingen zijn zo geformuleerd dat ze niet alleen de aangesloten landen als leidraad kunnen dienen, maar ook individuele personen en bedrijven.

D66 onderschrijft deze doelstellingen en gebruikt ze, als invulling van een sociaal-liberale politieke filosofie, als leidraad bij het zoeken naar – en het bieden van oplossingen in de dagelijkse politiek.

In dit verkiezingsprogramma verdelen we het thema duurzaamheid in ‘mens en samenleving’ en ‘mens in samenleving’. De eerste staat voor de manier waarop de mensen duurzaam met hun omgeving omgaan en de tweede staat voor de manier waarop mensen duurzaam met elkaar samenwerken.

1.1 Mens en samenleving; klimaat en energie

De mens kan alleen overleven in goede harmonie met zijn natuurlijke omgeving, de aarde en de lucht. We hebben lang de luxe gehad door een relatief beperkte omvang van het gebruik en verbruik van grondstoffen en een gebrek aan kennis, om ons niet al te veel zorgen te maken over onze kleinere en grotere leefomgeving. De natuur en de aarde hadden genoeg veerkracht om ons vaak spijzieke en schadelijke gedrag te absorberen. Ook heeft de voortgaande globalisering, ontwikkeling en bereikbaarheid gemaakt dat steeds meer mensen op onze wereld toegang hebben gekregen tot een betere gezondheidszorg en een brede economische verbetering.

Echter, de enorme druk die hierbij op de natuur, aarde en atmosfeer wordt gelegd heeft ertoe geleid dat er een kantelpunt heeft plaatsgevonden. Het evenwicht wordt te veel verstoord door onze huidige manier van leven; het kan niet meer zoals we gewend zijn. Ook wij moeten ons gedrag gaan aanpassen. Anders gaat het mis.

Gelukkig zijn we inmiddels met name technologisch zo ver gevorderd dat we vaak met een maar kleine aanpassing in ons gedrag en het iets anders inzetten van bestaande middelen nog steeds op een heel hoog kwaliteitsniveau kunnen blijven leven. Hierbij de gedachten van D66 voor de nabije toekomst binnen de gemeente Aalsmeer:

- *kennis*; we maken optimaal gebruik van alle kennis die op dit moment aanwezig is om te komen tot een brede verduurzaming van zowel gemeente als bij de inwoners; de gemeente heeft hierbij een belangrijke coördinerende taak om de ideeën, plannen en kennis bij de inwoners op te halen en met hen te delen.
- *financiering*; er bestaan inmiddels veel verschillende manieren om gebouwen en huizen te verduurzamen. In principe kan iedere beurs de nodige maatregelen bekostigen al dan niet met financiële steun. De gemeente dient te informeren en waar nodig te bemiddelen, faciliteren en financieren om het voor alle inwoners mogelijk te maken hun huis te verduurzamen. Dit betekent dat de gemeente niet alleen passief voorlicht, maar ook actief de inwoners benaderd om de klimaatdoelstellingen te halen.
- *energie*; de energietransitie maakt dat we uiteindelijk overstappen van fossiele brandstoffen naar een duurzame energieopwekking. De Regionale Energie Strategie (RES) is een landelijk samenwerkingsverband opgedeeld in sub-regio's. Deze opzet zorgt ervoor dat we over de gemeentegrenzen heen kijken voor het vinden van grote oplossingen. We onderschrijven deze landelijk-regionale aanpak zodat we met omliggende gemeenten gezamenlijk kunnen werken aan de opwekking en beschikbaarheid van 'groene energie'.
- *fossielvrije gemeente*; wij ondersteunen de bestaande plannen van de gemeente om te streven in 2040 zo veel mogelijk fossielonafhankelijk te zijn. Een gemeentelijke studie in 2019 heeft aangegeven dat volledige fossiele onafhankelijk in 2040 waarschijnlijk moeilijk te bereiken zal zijn, maar biedt wel een kader waarbinnen de gemeente zelf stappen kan zetten en vooral ook waar het inwoners en bedrijven kan ondersteunen richting het vermijden van fossiele brandstoffen.
- *energienetwerk*; de energietransitie betekent een zwaardere belasting van het stroomnetwerk. In veel gevallen betekent dit het aanleggen van een zwaarder (wissel)stroomnetwerk. Wij willen naast deze verzwaring streven naar het aanleggen van een parallel netwerk voor gelijkstroom. Dit ontlast niet alleen het bestaande stroomnetwerk, maar vergroot ook de mogelijkheden voor het opwekken van energie in wijkverband en het optimaliseren van een 'smart grid' met betrekking tot energievoorziening en voorkomt uitval van essentiële systemen bij overbelasting van het wisselstroomnetwerk.
- *elektrische laadpalen*; er dient een plan te komen voor een verhoging van de gemeentelijke dekking van openbare laadpalen voor elektrische voertuigen.

- *verduurzaming gemeentelijke gebouwen*; de gemeente heeft de taak zijn eigen gebouwen te verduurzamen. Dit gaat uiteraard geld kosten. Veel van deze gebouwen worden verhuurd aan maatschappelijke instellingen. Deze instellingen hebben vaak niet het vermogen om een hogere huur te betalen om de kosten van verduurzaming te kunnen betalen. De verduurzaming van gemeentelijk vastgoed moet als eenmalig project worden gefinancierd dat geen invloed mag hebben op de bestaande afspraken over de huur- of gebruiksovereenkomsten van dit vastgoed door maatschappelijk relevante ondernemingen en instellingen.
- *energieopwekking (gemeentelijke) gebouwen*; gemeentelijke gebouwen worden, zover de (architectonische) regels toelaten benut voor het opwekken van zonne-energie, of ingezet als 'groen dak'. De gemeente zal een zelfde beleid stimuleren bij bedrijven en particulieren.
- *verduurzaming bedrijfsgebouwen*; bedrijven en bedrijfsgebouwen zijn traditioneel grootverbruikers van al die aspecten die bij klimaat, duurzaamheid of energie zijn betrokken. Of het nu gaat over olie of gas dat gebruikt wordt voor de verwarming of bij de productie, of elektriciteit voor verlichting of productie, de hoeveelheden zijn vaak een veelvoud van de particuliere gebruiker. Het is dan ook essentieel om bedrijven zo snel mogelijk duurzaam en klimaat/energieneutraal te maken. De gemeente dient een spil te vormen om al deze bedrijven van de juiste informatie te voorzien en een kennisnetwerk te vormen zodat de bedrijven ook aan de gestelde doelen zullen kunnen voldoen. Waar mogelijk zullen bedrijven gezamenlijk van oplossingen gebruik kunnen maken.
- *autodelen en leenauto's en -scooters*; iedere wijk of buurt moet op loopafstand een plaats hebben voor het aanbieden van gemeenschappelijke elektrische vervoermiddelen op basis van (deel)abonnementen of andere gemeenschappelijke overeenkomsten.
- *afvalscheiding*; Aalsmeer scheidt zijn afval op de meeste gebieden al vrij goed. Een probleem blijft nog steeds de scheiding van het organische (keuken)afval. De gemeente zal via regelmatige en voortdurende voorlichting en samenwerking met de inwoners tot een sterke toename van de scheiding van dit 'groene-bak-afval' komen zodat de landelijke normen ook op dit gebied gehaald worden.

1.2 Mens in samenleving

Een mens is een sociaal wezen. Een mens vertrouwt op anderen om te kunnen leven en om te kunnen samenleven. Het feit dat ieder mens verschillend is maakt niet alleen dat iedereen een verschillende behoefte heeft, maar ook dat iedereen verschillende kwaliteiten heeft. Wij proberen zo veel mogelijk op die individuele behoeftes in te gaan, maar ook en vooral van al die individuele kwaliteiten gebruik te maken.

1.2.1 Bestuur en participatie

De kwaliteit van bestuur is daarbij een belangrijke factor. Ter ondersteuning daarvan zijn wij een voorstander van een zo breed mogelijke inzet op inwonersparticipatie. Door

het gebruik van de kennis van de inwoners kan er niet alleen efficiënter maar ook goedkoper gewerkt worden.

Aan de inwonerszijde wordt duidelijk gemaakt welke factoren een rol spelen en welke keuzes gemaakt kunnen en moeten worden. Dit leidt tot een beter begrip en zorgt voor een grotere betrokkenheid. Inwonersparticipatie kan zowel intensief, in direct gesprek met de inwoners, als extensief, middels online participatie, plaats vinden. D66 denkt hierbij aan de volgende mogelijkheden:

- *buurtbegrotingen of buurtbudgetten*; buurtbewoners beslissen zelf over de besteding van een deel van het geld voor hun buurt.
- *coöperatieve wijkraad*; een wijkraad die bestaat uit ingelote bewoners en een wijkpanel dat digitaal meedenkt. Deze wijkraad nieuwe stijl krijgt ambtelijke ondersteuning en neemt zelf het initiatief in het bepalen van de prioriteiten voor de wijk.
- *'right to challenge'*; Kan het beter? Doe het beter! Het recht de gemeente 'uit te dagen' bestaat, maar wordt nog te weinig gebruikt. Wijkraden en maatschappelijke organisaties kunnen de gemeente uitdagen als zij menen lokale voorzieningen beter, anders of goedkoper en met meer draagvlak uit te kunnen voeren dan de gemeente. De gemeente draagt middelen en verantwoordelijkheden over. De gemeente brengt dit recht frequent onder de aandacht van inwoners en maatschappelijke organisaties (en daagt ook zelf uit). Dit 'uitdagingsrecht' beslaat in principe elke uitvoeringstaak, dus ook die binnen het Sociaal Domein.
- *referendum*; de mogelijkheid van een referendum verstevigt de democratie en ondersteunt de betrokkenheid van de inwoners. Ook in Aalsmeer moet er een mogelijkheid komen voor het organiseren van referenda. We kiezen hierbij uit een van de bestaande voorstellen van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG).
- *bestuurscultuur*; om een tot een duurzaam en effectief bestuur te komen moet er meer nadruk worden gelegd op de manier waarop e bestuurd wordt. Er zijn veel onderdelen die tezamen deze cultuur vormen. Buiten de algemene 'menselijke maat' leggen we hierbij de nadruk op drie aspecten:
 - *communicatie*; er moet een duidelijke lijn komen in de communicatie tussen gemeente en inwoners. Er dient een communicatieprotocol te komen waarop bestuurders en ambtenaren kunnen terugvallen. Dit protocol is uitdrukkelijk bedoeld om op terug te vallen in uiterste gevallen, en niet als bindend voorschrift voor normale communicatie; we zijn uitdrukkelijk tegen een te sterke formalisering van communicatie;
 - *effectieve participatie*; bij de start van projecten en/of beleidsaanpassing moeten inwoners en andere stakeholders een duidelijke rol krijgen die meer is dan informeren/adviseren en minimaal het niveau van co-creatie in zich heeft.
 - *integraal en opgavegericht werken*; Integraal en Opgavegericht werken is onderdeel van de heersende bestuurscultuur, maar ook de cultuur binnen

de ambtelijke organisatie. Deze begrippen moeten leven in de hoofden en harten van zowel de bestuurders als de ambtenaren.

- *kinderburgemeester en kinderraad*; de kinderburgemeester en kinderraad betrekken de jeugd al op jonge leeftijd bij de democratie. Hierdoor wordt het concept 'democratie' tastbaar en leert het de deelnemers en hun omgeving wat democratie inhoudt en wat het belangrijk maakt. We blijven de kinderraad ondersteunen en pleiten voor een grotere interactie met de gemeenteraad, bijvoorbeeld door het houden van gemeenschappelijke sessies.
- *wijkagent*; de wijkagent dient zichtbaar te zijn in de wijk. Per fiets of te voet is deze direct voor de inwoners aanspreekbaar en op de hoogte van de zaken die spelen in de wijk. Administratieve redenen of – verplichtingen kunnen geen reden zijn dat de wijkagent niet in de wijk rondloopt. Administratie is een zaak van de politieorganisatie en niet van de individuele agent. De wijkagent hoort op straat en de politieorganisatie zal worden aangesproken waar dit onvoldoende plaats vindt.
- *ondermijning*; ondermijning is het gebruik door criminelen van legale structuren in de samenleving voor hun activiteiten. Het tast de veiligheid en democratie aan. D66 vindt het belangrijk dat de inwoners en ondernemers goed op de hoogte zijn van de risico's hiervan. Wij willen daarom meer voorlichting over dit onderwerp. Met de politie moet gekeken worden naar de mogelijkheden van meer fijnmazige handhaving in de wijken. Ook moet er een anoniem meldpunt komen.
- *integratie*; Inwoners die nieuw zijn in de gemeente krijgen een welkomstpakket met basisinformatie over Aalsmeer. Dit pakket bevat de onder meer alle relevante adressen van de gemeente, sportverenigingen en maatschappelijke organisaties en een beknopte geschiedenis van Aalsmeer en de wijk of buurt waar men komt wonen. Waar nodig zal er naast de Nederlandse taal de informatie in het Engels worden weergegeven en waar passend en mogelijk in de moedertaal van de nieuwkomer.
- *non-discriminatie en emancipatie*; discriminatie op welke grond dan ook is bij wet verboden. Dit formele verbod wordt in de praktijk nogal eens genegeerd. Officieel is er dan wel geen sprake van uitgesproken discriminatie, maar in de dagelijkse praktijk 'op straat' vindt het ook in de gemeente Aalsmeer plaats. De gemeente zal initiatieven ontplooiën en ondersteunen die:
 - deze dagelijkse vorm van discriminatie, en belediging, zal tegengaan. Hierbij wordt een 'nul-tolerantie beleid' gevoerd, aangezien een voortduren van deze uitingen ingaan tegen een van de grondrechten zoals neergelegd in de grondwet;
 - de emancipatie van achtergestelde groepen bevorderen.

1.2.2 Bestuur en financiën

Een gezonde financiële positie en een duurzame begroting vormen de basis voor een hoogwaardige gemeentelijke dienstverlening. D66 heeft de afgelopen jaren actief meegewerkt aan het gezond houden van de gemeentebegroting, maar ook meegewerkt aan een teruggave aan de inwoners bij een incidenteel overschot in de lokale belastingheffing. Dit beleid willen we voortzetten.

De gemeente heeft een gelukkige meevaller gekend bij het verkopen van de aandelen in het energiebedrijf ENECO. Niettemin hebben we er altijd op aangedrongen dat deze gelden niet te gemakkelijk worden aangewend voor het doen van allerlei uitgaven. Onze wens was dat deze opbrengst op een of andere wijze zou worden aangewend om opnieuw voor een constante inkomstenstroom te zorgen. Net als de dividendinkomsten dat voor de verkoop deden. Dit is nog niet tot stand gebracht, maar we blijven op zoek naar zulke alternatieven. Buiten een gezond en duurzaam financieel beleid zetten we ook in op de volgende punten:

- *ENECO gelden*; we pleiten ervoor dat een deel van de ENECO gelden gebruikt zullen gaan worden voor:
 - het investeren in de lokale hoogwaardige (kennis)economie – dit is een investering die zich uiteindelijk terugverdient en voldoet daarom aan de eis dat de gelden rendement dienen te blijven opleveren;
 - de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed – dit levert op de langere termijn besparingen op door een verminderd energiegebruik en draagt tegelijk bij aan het halen van de klimaatdoelen.
- *indicatoren*; indicatoren, die dienen om de efficiëntie en effectiviteit van de financiële inzet te meten, zullen kritisch gevolgd worden. Dit niet alleen om de beloofde prestaties te controleren, maar ook om te voorkomen dat er aan ‘window dressing’ wordt gedaan. Dat laatste wil zeggen dat men mooie cijfers laat zien waar er eigenlijk onvoldoende prestatie wordt geleverd.
- *budgetrecht*; het budgetrecht is een van de pilaren waarop het concept van democratie is gebouwd. Geen taxatie zonder representatie. Dat geldt ook voor die terreinen waar de rijksoverheid taken van zichzelf naar de gemeenten verplaatst heeft. De gemeente Aalsmeer gebruikt die beleidsvrijheid die nodig is om toebedeelde taken uit te voeren ongeacht de instructie van de rijksoverheid waar dit strijdigheid met het fundamentele grondrecht dat het budgetrecht is.

2. Wonen

Wonen is een van de meest fundamentele rechten van iedere inwoner van Nederland. Dit is niet beperkt tot het ‘dak boven het hoofd’, maar is ook verbonden met de alles dat met wonen samenhangt; de woonomgeving en het verkeer. ‘De woonomgeving’ bepaalt voor een belangrijk deel het woongenot buiten het eigen huis. En ‘het verkeer’ is niet alleen belangrijk om naar huis te komen, maar bepaalt vaak ook het veiligheidsgevoel rond het huis

2.1 Woningmarkt

De woningmarkt wordt op dit moment gefrustreerd door een veelvoud van aspecten, van een tekort aan woningen, tot aan perverterende financieringsconstructies. De woningmarkt is daardoor volledig uit het lood geslagen en de overheid is dus gedwongen om in te grijpen en actie te ondernemen.

In Aalsmeer speelt dit niet minder dan elders in de regio. De bestaande regelingen in Aalsmeer, zoals bijvoorbeeld samengevat in de woonvisie, garandeert dat er in ieder geval ook altijd gebouwd moet worden in de lagere prijsklasse. In Aalsmeer zijn echter

inmiddels de meeste bouwlocaties al volgebouwd, of volgepland. D66 ziet de volgende punten als belangrijk op het gebied van de woningmarkt in Aalsmeer:

- *huurwoningen*; een belangrijke rol voor sociale huurwoningen binnen de (ver)nieuwbouwprojecten; de praktijk levert vooral van een aanbod op van goedkope koopwoningen. Er bestaat in Aalsmeer echter een schrijnend tekort aan sociale huurwoningen.
- *appartementen*; de bouw van appartementen in plaats van eengezinswoningen. Hierbij moet overigens gedacht worden aan een goede mix zodat buiten de jongeren ook de alleenstaanden en ouderen een alternatief krijgen voor het wonen in een eengezinswoning. Op die manier wordt ook de doorstroming gestimuleerd. Om eenzijdigheid te voorkomen moet er ook bij de bouw van appartementen ingezet worden op een mix van duurdere en goedkopere segmenten. De maximale bouwhoogte moet 5 lagen zijn.
- *energieneutraliteit*; grootschalige (nieuw)bouwprojecten dienen energie-neutraal te worden opgeleverd in lijn met de landelijke ambitie om uiteindelijk tot een energie-neutrale samenleving te komen.
- *aanpassing van de woonagenda*; de woonagenda die is vastgesteld in 2019 op enkele punten achterhaald. Een belangrijke reden hiervoor zijn de inmiddels ruimere wettelijke mogelijkheden. Ook heeft de stormachtige ontwikkeling met betrekking tot huizenprijzen geleid tot een minder realistisch beeld ten opzichte van sommige prijsgrenzen. We stellen dan ook voor dat de woonagenda wordt herzien, in ieder geval op de volgende punten:
 - *opkoopbescherming*; er gaat binnen de gemeente Aalsmeer een opkoopbescherming gelden voor alle woningen in het goedkope en middeldure segment.
 - *zelfbewoningsplicht*; voor alle koopwoningen gaat (tijdelijke) een zelfbewoningsplicht gelden. Een zelfbewoningsplicht wordt gezien als effectieve bestrijding van leegstand en oneigenlijke verhuur in deze tijd van woningnood. Aangezien dit in essentie een inbreuk maakt op een grondrecht wordt deze voor een beperkte termijn vastgesteld met de optie tot verlenging zolang er sprake is van een crisis op de woningmarkt.
 - *voorrangsregel lokale woningzoekers*; de wettelijke mogelijkheden om voorrang te verlenen aan woningzoekers met een economische of maatschappelijke binding zullen optimaal gebruikt worden. Waar nodig zullen deze voorrangregels zo snel mogelijk in de gemeentelijke regelgeving worden opgenomen.
 - *aanbod goedkope woningen*; de gemeente moet de verschillende mogelijkheden gebruiken, zoals bijvoorbeeld kettingbedingen of een terugkoopverplichting om te garanderen dat het aanbod goedkope woningen op peil blijft en deze zich niet als vanzelf verplaatsen naar het middeldure segment.

- *prijssegmenten woningbouw*; de segmenten die gelden voor nieuwbouw zijn op dit ogenblik verdeeld in 25% sociaal/goedkoop, 30% middelduur en 45% duur en daaraan gekoppelde huisprijzen. Door het oplopen van de huisprijzen wordt het sociale segment over heel Aalsmeer gerekend echter steeds kleiner. Mensen met minder inkomen hebben dus steeds minder kans op een huis. Er zijn nog maar weinig grootschalige woningbouwprojecten te verwachten. De percentages moeten dus worden aangepast om het aantal betaalbare woningen in Aalsmeer op peil te houden. Het sociaal / goedkopen segment moet ten minste 35% bedragen. Daarmee komt de segmentering bij nieuwbouwprojecten uit op 35% goedkoop, 30% middelduur en 35% duur. Ook zal er door de prijsontwikkeling een aanpassing van de gebruikte huisprijzen moeten plaatsvinden.
- *tijdelijke woningen*; het moet mogelijk zijn, wanneer daar op eigen perceel ruimte voor is, tijdelijke woningen voor familieleden of mantelzorgers te bouwen, al dan niet in de vorm van 'tiny houses', aanleunwoningen of 'kangoeroe woningen'. Uiteraard gebeurt dit in de geest van de bestaande regels en zijn deze uitdrukkelijk tijdelijk en zonder precedentwerking richting een omzetting naar permanente vergunning. De vergunning voor tijdelijke bewoning wordt bij iedere aanvraag tot verlenging uitdrukkelijk heroverwogen.

2.2 Woonomgeving

Een goede woonomgeving draagt sterk bij aan het woongenot en aan een betere sociale verbinding binnen de woonbuurt en de gemeente. Verrommeling en slecht onderhoud dragen sterk bij aan een gevoel van onbehagen en onveiligheid, en zorgen op hun beurt dat mensen zelf minder aandacht aan het schoonhouden van hun omgeving besteden. D66 wil de komende periode focussen op:

- *wijkoverleg*; regelmatige bijeenkomsten met de buurt of wijk over de staat van onderhoud van de openbare ruimte. Dit zorgt voor begrip in de omgeving en mogelijke nuttige opmerkingen en bijdragen van de inwoners ten opzichte van de gemeente. De gemeente kan dan ook sneller inspelen op zaken die spelen in de buurt en daarmee voorkomen dat er onnodige irritatie ontstaat.
- *groene samenwerking*; het opstellen van een plan van samenwerking voor de onderhoudsdienst voor het openbaar groen waarbij er op eenvoudige wijze kan worden samengewerkt met de inwoners op al dan niet tijdelijke basis. Er is in Aalsmeer veel kennis aanwezig op gebied van onderhoud van bloem, plant en perk en die kennis kan beter benut worden.
- *bermplan*; naast het bestaande bomenplan wordt er ook een bermplan opgesteld waarin duidelijk wordt weergegeven op welke wijze bermen en openbaar groen worden bijgehouden, op welke wijze deze ingericht worden met nadruk op veelzijdigheid, ecologische verbindingen en insectenbeheer.
- *uiterlijk publieke ruimte*; er worden normen gesteld op het gebied van afscheidingen richting publieke ruimte. Woonwijken dienen een open en groene atmosfeer te bieden. Afscheidingen zijn uiteraard toegestaan maar moeten op zo

een manier worden toegepast dat ze bijdragen aan de groene beleving van de wijk en niet leiden tot 'verhokking'.

2.3 Verkeer

Verkeer is een van de belangrijkste onderwerpen van gesprek wanneer men praat met de inwoners van Aalsmeer en Kudelstaart; hier bestaan zowel de grootste irritaties over, als de grootste angsten. De gemeente Aalsmeer heeft praktisch geen ruimte voor het aanleggen van nieuwe wegen. Ook niet bij het realiseren van nieuwbouwprojecten. Dat betekent dat elk extra verkeer voor meer verkeersproblemen zorgt. D66 wil op de volgende manier bijdragen aan oplossingen:

- *maximum snelheid*; de algemeen geldende maximumsnelheid binnen de gemeente Aalsmeer wordt teruggebracht van 50 km/u naar 40 km/u terwijl op meer plaatsen de maximumsnelheid wordt teruggebracht naar 30 km/u. Waar mogelijk zullen snelheidsbeperkende maatregelen worden genomen in overleg met de betreffende buurt of wijk. Een veilige woonomgeving is te allen tijde het uitgangspunt.
- *N196 Burgemeester Kasteleinweg*; er vindt in de loop van 2022 een evaluatie plaats met betrekking tot zowel de 'knip' op de burgemeester Kasteleinweg waarbij met name gelet moet worden op het (voorkomen van) sluipverkeer door de omliggende woonwijken en alternatieve routes, als ook het functioneren en de veiligheid van de aangelegde rotondes.
- *verkeersveiligheid*; er wordt een keer per jaar door de gemeente een rapport opgesteld over de veiligheid op de wegen in Aalsmeer en Kudelstaart. Gevaarpunten, zogenaamde 'black spots', zullen terstond worden aangepakt.
- *fietsplan*; in aanvulling op het mobiliteitsplan zal er een gemeentelijk fietsplan worden opgesteld dat zorgt dat de fiets een goed en veilig alternatief is voor de auto. Dat betekent veilige en zo veel mogelijk vrije fietspaden met een duurzame en veilige wegbedekking en alternatieve fietsroutes die zorgen dat er op een snellere manier dan de auto door de gemeente gefietst kan worden. Uiteraard zal er worden aangesloten op de fietssnelwegen die in de omliggende gemeenten worden aangelegd en die op een optimale wijze door de gemeente worden doorgetrokken.
- *handhaving*; er zal meer op snelheidsovertredingen worden gecontroleerd in nauwe samenwerking met de betreffende buurt of wijk.
- *gemeentelijk openbaar vervoer*; er zal een oplossing geboden worden voor het probleem van het gebrekkige interne openbaar vervoer binnen de gemeentegrenzen. Hierbij zal worden aangesloten bij de oplossingen die in andere landelijke gemeenten zijn gevonden en ontwikkeld. Er zal nauw worden samengewerkt met de omliggende (landelijke) gemeenten ook aan de andere kant van de grens met Zuid-Holland (Kaag en Braassem, Nieuwkoop) en Utrecht (Ronde Venen).

3. Welzijn

Welzijn is een breed begrip. Het gaat niet alleen om gezondheid maar ook om welbevinden; ben je gezond en ben je gelukkig? Er bestaat een direct verband tussen een goede gesteldheid en een gevoel van geluk en tevredenheid. We zijn daarom ook als samenleving als geheel gelukkiger en kunnen makkelijker met elkaar overweg wanneer iedereen in goede gezondheid verkeert.

Veel aspecten die direct met gezondheid en financiën samenhangen liggen op het bordje van de rijksoverheid. Maar ook de gemeente kan op enkele punten haar bijdrage leveren. Wat betreft welbehagen heeft de gemeente echter wel een belangrijke vinger in de pap.

3.1 Gezondheid

Een goede gezondheid is een voorwaarde voor het leven in optimale vrijheid en geluk. Een goede gezondheid begint in de eerste plaats bij een goede geestelijke gezondheid. Soms zijn lichamelijke gebreken een gegeven, maar een goede geestelijke gezondheid kan betekenen dat er met die lichamelijke gebreken volop van het leven kan worden genoten. Het tegenovergestelde is niet waar; zelfs in opperbste lichamelijke gezondheid is het leven gemankeerd wanneer men lijdt aan een mindere geestelijke gezondheid.

Wij zetten daarom in op aandacht voor de breedst mogelijke definitie van gezondheid. De gemeente heeft in de meeste gevallen een meer beperkte rol ten opzichte van de rijksoverheid. Desondanks zijn er wel enige aspecten te bedenken:

- *toegankelijkheid*; stoepen, wandelgebieden, overheidsgebouwen en sport en recreatieterreinen dienen goed begaanbaar en toegankelijk te zijn voor hen die moeilijk ter been zijn of een visuele handicap hebben.
- *(inter)nationale verdragen en afspraken*; (inter)nationale verdragen en afspraken, bijvoorbeeld het VN verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, vormen een basis voor gemeentelijk beleid ten opzichte van mensen met een handicap. Deze afspraken vormen een basis die mede door rijksoverheid, gemeenten, maatschappelijke organisaties en ervaringsdeskundigen nader moet worden ingevuld. De gemeente Aalsmeer neemt het initiatief om in 2022 te voldoen aan het opzetten van een lokale inclusie-agenda conform de Handreiking Lokale Inclusie Agenda zoals opgesteld door de VNG en deze vanaf 2023 daadwerkelijk te gaan uitvoeren.
- *mantelzorg*; de gemeente gaat in samenwerking met de inwoners onderzoeken hoe mantelzorgers beter door de gemeente ondersteund kunnen worden. Er komt een steeds grotere last te rusten op mantelzorgers die veelal met dezelfde problemen te maken hebben. Door een betere ondersteuning en coördinatie vanuit de gemeente kunnen mantelzorgers ontlast worden. De keuze voor ondersteuning, of voor welk soort ondersteuning zal te allen tijden bij de mantelzorger zelf liggen.
- *activering en socialisering ouderen en mensen met een beperking of aandoening*; Aalsmeerse sport- en cultuurinstellingen worden aangemoedigd ouderen en

mensen met een beperking of aandoening bij hun activiteiten te betrekken. De gemeente ontwikkelt samen met de partners een vervoersplan om deze groepen van vervoer te voorzien richting deze activiteiten;

- *gemeentelijke dienstverlening*; iedere dienst die de gemeente digitaal levert moet ook persoonlijk kunnen worden geleverd. De gemeente biedt aan iedere inwoner persoonlijke hulp bij het invullen van (digitale) formulieren en bij het doorlopen van procedures.
- *wijksamenwerkingsverbanden*; de eerste lijnszorg (huisarts, tandarts, fysio etc.) is goed georganiseerd met gezondheidscentra in Kudelstaart, Dorp en Oost. Vanuit deze wijksamenwerkingsverbanden kan de gezondheidszorg verbeterd worden zodanig dat beter ingespeeld kan worden op individuele behoeften en mogelijkheden in de wijk. Samenwerking met het sociaal domein (armoedebeleid, migratiebeleid) moet hierbij geïntensiveerd worden.
- *preventie jeugdzorg*; kinderen opvoeden en zeker de omgang met pubers is in onze complexe samenleving met veel verleidingen zoals drugs- alcohol, gokken en gaming is niet eenvoudig. Ouders en jongeren verdienen ondersteuning daarbij omdat deze een grote impact hebben op de relatie en de stabiliteit van het gezin. Wij willen dan ook preventief emotionele gerichte trainingen zoals “Houd me vast, laat me los” beschikbaar stellen voor gezinnen.

3.2 Kunst en cultuur

De kunst en cultuursector heeft sterk geleden tijdens de coronacrisis. Niet alleen zijn in veel gevallen de bezoekersaantallen gedwongen teruggebracht naar nul, maar ook is de loop eruit gegaan met name wat betreft de lokale voorzieningen. Dit geldt niet alleen voor de bezoekers, maar ook voor de ondersteuning door vrijwilligers. Dit betekent dat de komende periode een stimulans nodig zal zijn om de lokale kunst en cultuursector weer volledig op poten te krijgen. Hier liggen natuurlijk ook kansen; wat zijn de behoeften van de inwoners van de gemeente; kan er meer samengewerkt worden; is er een herziening nodig van de bestaande structuren? Net zo goed als dat de gemeente Aalsmeer relatief veel ondernemers kent, kent ze ook veel kunstenaars. Dit biedt dus voldoende potentieel om op te bouwen. Wat is er nodig op dit gebied:

- *breed cultuurbeleid*; er dient een brede cultuurvisie te worden ontwikkelde waarin een integraal beleid voor de Aalsmeerse cultuursector wordt neergelegd. Deze visie wordt ontwikkeld in samenspraak met alle Aalsmeerse cultuurorganisaties, particulier, publiek en vrijwillig. Hierbij zullen extra middelen worden ingezet om de gevolgen van de Corona crisis op het culturele veld te compenseren.
- *kunst in de openbare ruimte*; een groter aanbod van kunst in de openbare ruimte. Bij het (her)ontwikkelen van woningbouwgebieden dient er ook aandacht te zijn voor het plaatsen van kunst in de openbare ruimte. Dit geldt ook bij de organisatie van evenementen al dan niet door de gemeente georganiseerd. Bij beschadigingen van deze kunstwerken worden deze terstond hersteld.

- *coördinatie kunst en cultuur*; het Cultuurpunt dient zich te richten op dat waar ze voor opgericht is; een actieve bemiddeling in de samenwerking tussen de verschillende culturele organisaties en een verzorgen van centrale communicatie voor – en ondersteuning van de plaatselijke cultuurorganisaties. Hierbij is het Cultuurpunt in de eerste instantie dus een technisch georiënteerde organisatie en is deze niet gericht op het zelfstandig verzorgen van culturele initiatieven, maar ondersteunt ze die van anderen.
- *kunst, cultuur & jongeren*; muziek, kunst en cultuur geven een mogelijkheid aan jongeren hun gevoelens te uiten, ambities waar te maken, los te komen van frustraties, en even uit de hectiek van het dagelijks leven te ontsnappen. Er moet niet alleen op scholen voldoende gelegenheid zijn voor deze onderwerpen, maar (juist) ook buiten schooltijd moet er voldoende gelegenheid zijn om lessen te volgen en zelfstandig creatief aan de slag te kunnen. Aalsmeerse instellingen worden aangemoedigd en ondersteund om meer jongeren in deze behoeften te ondersteunen, ongeacht de financiële mogelijkheden van het gezin.

3.3 Sport en recreatie

Aalsmeer en Kudelstaart herbergen traditioneel veel actieve en op hoog niveau presterende sportverenigingen. De sportverenigingen zijn ook erg belangrijk in het samenbrengen van mensen. Ze zorgen voor ontspanning, ontmoeting, sociale cohesie en de integratie en acceptatie van nieuwkomers binnen de gemeente. Ze zijn ook zeer belangrijk voor de lichamelijke en sociale ontwikkeling van jongeren.

Recreatie is belangrijk om veel van de zelfde redenen als die gelden voor sport. Recreatieve ontspanning, al dan niet in de buitenlucht, zorgen voor de broodnodige 'ontstressing' in deze drukke tijden. De volgende punten willen we hier benadrukken:

- *rust en stiltepunten*; er dienen te allen tijde recreatiemogelijkheden te zijn op loopafstand van zowel woon- als werkgebieden. Dit kunnen enkele (rust)bankjes zijn tot meer uitgebreide parkachtige voorzieningen. Maar de nadruk moet liggen op de mogelijkheid op korte afstand even uit de drukte te kunnen stappen.
- *sportontwikkeling*; de sportaccommodaties zijn in het algemeen in redelijk goede staat. Er zijn nog enkele initiatieven die op verwezenlijking wachten. Zeker waar er een bredere maatschappelijke meerwaarde bestaat, bijvoorbeeld door nauwe samenwerking met de buurt waar de sportvereniging gevestigd is, dient de gemeente zo welwillend mogelijk medewerking te verlenen aan de ondersteuning en verwezenlijking van deze initiatieven.
- *brede deelname*; sport is van belang met het oog op de gezondheid, het bestrijden van eenzaamheid en bij de integratie in de Aalsmeerse samenleving. Er dient een beleid te worden ontwikkeld waarbij mensen van alle leeftijden aan georganiseerde sport kunnen deelnemen. De gemeente zal met iedere sportvereniging in Aalsmeer gaan samenzitten om tot een gezamenlijke oplossing te komen voor die mensen die ondanks bestaande regelingen toch buiten de boot vallen. Hierbij wordt gedacht aan activering en, in voorkomende gevallen, aan financiële ondersteuning bij het betalen van contributie of de aanschaf van sportmiddelen.

3.4 Natuur en milieu

Aalsmeer is redelijk dicht bebouwd, maar bestaat ook voor een groot deel uit natuuroppervlak. Het Westeinderplassengebied vormt het grootste natuurgebied, maar ook het Oosteinderpoelgebied is ecologisch gezien een belangrijk natuurgebied. Verder zijn er door de gemeente heen diverse kleinere natuurlandpunten. De provincie Noord-Holland is betrokken bij het verder ontwikkelen van de zogenaamde Westeinderscheg dat een natuur- en recreatielint vormt van het IJ via de Westeinderplassen tot aan de provinciegrens. Daarbij is Stichting de Bovenlanden een unieke organisatie die zich tot doel stelt om zowel natuur als de historische tuinbouwcultuur binnen Aalsmeer te beschermen en te ontwikkelen. D66 wil inzetten op:

- *natuurbescherming*; de combinatie van natuur en recreatie is goed mogelijk, maar er moet sprake zijn van een gezond evenwicht. Op dit ogenblik is er amper sprake van afgesloten natuurgebieden, maar dit is alleen voort te zetten wanneer de natuur de mogelijkheid krijgt om tijdens rustmomenten te herstellen van de verstoring door recreatie. Door de intensivering van de recreatie heeft er de laatste paar jaar een zwaardere belasting van de natuur plaats gevonden. Een gezond evenwicht dient streng bewaakt te worden; waar en wanneer nodig door het creëren van afgesloten rustgebieden.
- *handhaving*; de handhaving in de natuurgebieden en op het water is sterk verbeterd. Echter, er wordt ook meer gebruik gemaakt van deze gebieden. Hierdoor is er nog steeds sprake van een onaanvaardbare vervuiling en overlast. Er dient een jaarlijkse evaluatie van handhaving en maatregelen plaats te vinden welke leidt tot een effectieve handhaving op gebied van vervuiling, vandalisme, en snelheidsovertredingen op het water.
- *natuurbeschermingsorganisaties*; de gemeente blijft nauw samenwerken met de Stichting de Bovenlanden als unieke vorm van een particuliere vertegenwoordiger van het algemeen belang op het gebied van Aalsmeerse natuur en cultuur. Waar nodig zal de gemeente de Stichting assisteren bij het verwerven van (Europese) fondsen en subsidieregelingen. Er zal met de natuurbeschermingsorganisaties een gezamenlijke visie worden ontwikkeld hoe de Aalsmeerse natuurgebieden duurzaam kunnen worden ontwikkeld en beheerd met voldoende middelen voor onderhoud.
- *natuurlijk groen*; parken, groen- en bermgebieden en toevallige natuurrijke gebieden moeten zo ingericht en beheert worden dat er sprake kan zijn van een plaatselijke evenwichtige biotoop. Dat wil zeggen, een omgeving waarin de natuur en natuurlijke processen een zelfstandig evenwicht vormen en bij dragen aan de lokale soortenrijkdom. Er zal bij het beheer alleen gebruik gemaakt worden van natuurlijke – of milieuvriendelijke bestrijdingsmiddelen.
- *zwerfafval*; er komen meer vuilnisbakken in de openbare ruimte om zwerfafval tegen te gaan. Bestaande vuilnisbakken zullen vaker geleegd worden met name op bekende probleemlocaties. Ook op het water zal er strenger gehandhaafd worden op vervuiling door (zwerf)afval. Op de gemeentelijke recreatieplekken en eilanden zal meer toezicht komen dat leidt tot een vermindering van zwerfafval.

4. Welvaart

Welvaart is de basis voor een gezonde samenleving. Welvaart staat aan de basis van een goed voorzieningenniveau. Maar een goed voorzieningenniveau is ook een voorwaarde voor welvaart. Er bestaat dus een grote verwevenheid tussen deze twee onderdelen van de samenleving. Beide onderdelen verdienen daarmee een goede ondersteuning van de overheid en dus ook door de gemeentelijke overheid.

Als liberale partij gaan wij er van uit dat inwoners zelf in staat zijn voor hun eigen welvaart, en daarmee voor de collectieve welvaart, te zorgen. Waar er gaten ontstaan moet de overheid echter als regisseur optreden, soms als marktmeester waar de markt niet goed functioneert, en als zelfstandige instelling daar waar maatschappij en markt geen voorzieningen kunnen of willen treffen.

4.1. Onderwijs

Onderwijs vormt de basis van welvaart. Zonder onderwijs en het doorgeven van kennis en kunde komt de economie tot stilstand. De ondersteuning van het onderwijs is dan ook op de eerste plaats een taak van de nationale overheid. Er zijn echter ook punten waar de gemeente een taak heeft, of in ieder geval kan bijdragen. Voor D66 zijn er in ieder geval de volgende aandachtspunten:

- *gebouwen*; de gemeente is permanent op de hoogte van de actuele staat van onderhoud van de gebouwen waarin de scholen gevestigd zijn. Deze voldoen aan de hoogste standaarden van duurzaamheid, milieu en ventilatie. Waar dit nog niet op peil is zal een renovatieplan worden opgesteld dat binnen vier jaar moet worden ingezet. De gemeente zorgt ervoor dat er in alle scholen CO2 meters komen om een gezonde binnenlucht te garanderen.
- *buitenruimte*; iedere school heeft voldoende kwalitatieve, groene buitenruimte.
- *lokale binding en cultuur*; op iedere school is per leeftijdsniveau informatie aanwezig over de gemeente Aalsmeer met name op gebied van lokale geschiedenis en lokale maatschappelijke-, sport-, en recreatieverenigingen, en duurzaamheid en digitale ontwikkeling.
- *kunst en muziek*; de gemeente stimuleert en ondersteunt kunst en muziekonderwijs met name in het basisonderwijs. Jongeren van iedere leeftijd moeten binnen-, en buiten schooltijd kunst en muzieklessen kunnen volgen, waar nodig met financiële ondersteuning van de gemeente.
- *zwemles*; de gemeente Aalsmeer is een waterrijke gemeente waar iedereen de nodige zwemvaardigheid nodig heeft. Dit is alleen al een kwestie van veiligheid. De gemeente stimuleert en ondersteunt zwemlessen voor de jeugd tot minimaal diploma B. Ook hier geldt dat de gemeente, waar nodig, een financiële ondersteuning biedt zodat niemand buiten de boot valt zonder diploma. Kinderen van ouders met een laag inkomen kunnen gratis hun zwemdiploma A en B halen.

4.2. Economie

Populair gesteld staat economie voor de menselijk interactie uitgedrukt in financiële termen. Het veronderstelt een gelijk speelveld waar mensen economische middelen uitwisselen. De koop en verkoop van goederen, en de huur en verhuur van arbeid en goederen zijn de meest in het oog springende. De wijze waarop de economie functioneert is afhankelijk van de manier waarop mensen met elkaar omgaan. De studie van de economie is dan ook een studie van menselijk gedrag. De economie is daarmee dus afhankelijk van menselijk gedrag.

Tot voor kort leunde de Aalsmeerse economie sterk op alle mogelijke diensten die maar bij de bloemenhandel betrokken zijn. Van kwekers tot kassenbouwers. En natuurlijk het grootste bloemencentrum ter wereld; de Verenigde Bloemenveilingen Aalsmeer. Hoewel vele Aalsmeerse ondernemers in andere sectoren actief zijn, blijft de bloemensector nog steeds van belang voor zowel de lokale economie, als de lokale cultuur. We blijven daarom aandacht houden voor deze voor Aalsmeer zo typerende sector.

Recreatie en toerisme zijn een belangrijke inkomstenbron voor Aalsmeerse ondernemers. Aalsmeer is een gastvrije gemeente en dient te ook binnen dit kader te zorgen voor goede overnachtingsmogelijkheden, voldoende parkeervoorzieningen voor auto en fiets en goede openbaarvervoermogelijkheden. De soms tegengestelde belangen tussen recreatie en natuur moeten echter ook in de gaten worden gehouden.

Volgens D66 zijn er een paar aandachtspunten:

- *circulaire economie*; de gemeente zal met de Aalsmeerse ondernemers gaan overleggen hoe we binnen Aalsmeer tot een meer circulaire economie kunnen komen. Dit geldt zowel voor de mogelijkheid voor de reparatie van producten, de inname van specifieke afvalstromen zoals bijvoorbeeld batterijen of verpakkingsmateriaal, als het (her)inrichten van bedrijfsprocessen. De gemeente zal in samenwerking met de Aalsmeerse ondernemers en externe adviseurs met een plan voor een circulaire economie in Aalsmeer komen.
- *infrastructuur internet: glasvezel en bandbreedte*; de hele gemeente Aalsmeer zal de komende vier jaar een glasvezeldekking krijgen met een minimale snelheid van 1Ghz/s voor iedere aansluiting. Gezien de ontwikkelingen zal er vervolgens gestreefd worden naar een aansluiting van ten minste 10Ghz/s richting 2030.
- *infrastructuur elektriciteit*; net als in de woonwijken streven we naar gelijkstroomnetwerken tussen bedrijven zodat deze beter bestand zijn tegen overbelasting van het wisselstroomnetwerk en een gezamenlijk netwerk voor energieopwekking en -verdeling kunnen vormen.
- *Green Park Aalsmeer*; de algemene voorwaarde voor vestiging op Green Park zal uitgaan van het principe van energie-neutraliteit en duurzaamheid. Waar nodig zal de gemeente met ondersteunende maatregelen komen om dit doel te bereiken. Dit betekent onder meer de begeleiding richting aanwezige (Europese) overheidssubsidies.

- *MKB beleid*; de gemeente Aalsmeer dient te streven naar een top 10 positie in de lijst van de jaarlijkse MKB-vriendelijkste gemeente.
- *samenwerking*; de gemeente heeft regelmatig en planmatig overleg met individuele bedrijven en ondernemersverenigingen om te kijken hoe de gemeente het beste platform voor ondernemers en ondernemingen kan verzorgen.
- *kwalitatieve focus*; de gemeente spant zich in om binnen hun veld kwalitatief hoogstaande ondernemingen te stimuleren en tot vestiging te verleiden. Een duurzame economie vereist een blik op de toekomst en een ontwikkeling vanuit het verleden, in plaats van een verankering in het verleden.
- *Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen*; we stimuleren maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) als integraal onderdeel van het duurzaam ondernemen. Dit beslaat alle betrokken gebieden van circulariteit, corporate governance, en gelijke behandeling tot eerlijke beloning en verantwoordelijke behandeling van werknemers. De gemeente verleent, binnen de regels, voorrang aan MVO-ondernemingen bij aanbestedingen en in de uitvoering.
- *leegstand*; de leegstand van winkel- en bedrijfspanden leidt tot een negatieve beïnvloeding van de lokale economie en schaadt het dorpsgezicht. Wanneer er sprake is van leegstand zal er door de gemeente, in nauwe samenwerking met de eigenaar en de lokale winkeliersvereniging gezocht worden naar een alternatieve, al dan niet tijdelijke, invulling zodat er aan de leegstand een einde komt. De geldende regels zullen worden neergelegd in een leegstandsverordening die in samenwerking met alle betrokken partijen zal worden opgesteld.
- *toelevering winkels*; de toelevering van met name de grootwinkelbedrijven zal moeten gebeuren door middel van elektrische voer- of vaartuigen.
- *ZZP-ers*; er moet binnen de verschillende wijken van Aalsmeer ruimtes beschikbaar zijn waar ZZP-ers kunnen samenkomen en (samen)werken.
- *Drechtdoorsteek*; we ondersteunen een voortvarende planning om uiteindelijk te komen tot de Drechtdoorsteek als verbinding tussen de Westeinderplassen en de Drecht. Deze verbinding komt zowel ten goede van een goede vaarverbinding tussen de wateren in Noord en Zuid Holland en Utrecht, als aan een betere water- en natuurkwaliteit. Dit project wordt al ondersteund door de betrokken provincies en waterschappen.

4.3. Werk en inkomen

De gemeente is op verschillende manieren betrokken bij het aan het werk helpen van mensen zonder werk. Mensen met een bijstandsuitkering, een zogenaamde 'afstand tot de arbeidsmarkt', en statushouders.

Het gemeentelijke samenwerkingsverband waar Aalsmeer gebruik van maakt staat landelijk bekend als een van de meest strikte van Nederland. Ook blijven de prestaties

achter wat betreft mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt. Sinds kort heeft die organisatie ook een taak in het helpen van statushouders richting arbeidsmarkt.

Ongeacht welke ideologie men aanhangt zal iedereen het er over eens zijn dat mensen aan het werk moeten worden geholpen op een manier dat zij niet meer terug keren in een uitkeringssituatie. Ook moet vrijwilligerswerk een alternatief kunnen vormen op betaalde arbeid, zeker waar vrijwilligerswerk maatschappelijk meer waarde oplevert. Er is hier nog een wereld te winnen. D66 stelt daarom voor dat:

- *duurzame uitstroom*; de term 'duurzame uitstroom' betekent dat mensen langer dan 2 jaar aan een stuk aan het werk zijn en niet meer terug hoeven te vallen op een uitkering.
- *bijzondere behoeften*; er effectiever wordt samengewerkt met het lokale bedrijfsleven om mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt aan het werk te krijgen.
- *passende arbeid*; er wordt gefocust op kwalitatieve uitstroom in plaats van kwantitatieve uitstroom. Dat wil zeggen dat er, ter ondersteuning van een duurzame uitstroom, wordt gefocust om daadwerkelijke bij de persoon passende arbeid in tegenstelling tot een theoretische definitie van 'passende arbeid' en dat daar de nodige tijd voor wordt genomen.
- *vrijwilligerswerk*; afhankelijk van de persoonlijke situatie, vrijwilligerswerk een (tijdelijk) alternatief kan zijn voor betaalde arbeid en erkenning krijgt als volwaardige arbeid met een belangrijke maatschappelijke relevantie.
- *ambitieniveau uitvoering*; de afdeling Werk en Inkomen en, in het verlengde daarvan, het Werkplein, tot de meest vooruitstrevende uitvoeringsorganisaties in Nederland gaan behoren in plaats van de meest conventionele.
- *menselijke maat*; er bij de begeleiding van nieuwkomers, zoals statushouders rekening gehouden wordt met in het verleden behaalde diploma's en werkervaring en dat er ruimte gelaten wordt voor vervolgopleidingen ongeacht de leeftijd. Ook zal er ingezet worden op psychologische begeleiding waar dat gewenst is.
- *menselijke waardigheid*; er wanneer er een verschil van inzicht bestaat tussen de afdeling schuldsanering en de afdeling werk en inkomen, de afdeling schuldsanering de doorslaggevende stem heeft waar de afdeling schuldsanering een beter zicht heeft op de behoeftes en het welbevinden van de cliënt.
- *armoedeval en doorgroeival*; Door de interactie tussen de hoogte van uitkeringen, het minimumloon en de verbonden subsidies en toeslagen wordt de uitkeringsgerechtigde vaak financieel 'gestraft' door aan het werk te gaan. Gemeentelijke ondersteuning en toeslagen moeten verstrekt worden op basis van verschillende inkomenscriteria om te voorkomen dat er bijgedragen wordt aan de 'armoedeval' en 'doorgroeival'.

- *werk en werkervaring*; er mogelijkheden worden gecreëerd om met behoud van uitkering extra inkomsten te vergaren en vrijwilligerswerk te doen. Men kan pas uit de carrousel van uitkeringen en tijdelijk werk stappen wanneer er voldoende werkervaring kan worden opgedaan en gewerkt kan worden aan een netwerk om tot passende arbeid te komen. Er zijn in Nederland diverse experimenten op dit gebied waarbij kan worden aangesloten.

5. Landelijke en regionale thema's

Er zijn verschillende onderwerpen die wel spelen in de gemeente, maar waar de gemeente maar een beperkte invloed op heeft. Op deze onderwerpen is het voordeel van een landelijke partij als D66 dat deze in permanente verbinding staat met de fracties in de Tweede – en Eerste Kamer en in de provincie. Ook de verbinding binnen het landelijk netwerk van D66 maakt dat oplossingen die in andere gemeenten worden gevonden snel een weg richting Aalsmeer kunnen vinden.

5.1 Schiphol

Een voor Aalsmeer dominant onderwerp binnen dit hoofdstuk is Schiphol. Het is voor de gemeente moeilijk directe invloed uit te oefenen op het reilen en zeilen van Schiphol en de luchtvaartmaatschappijen. We doen echter al het mogelijke om op iedere mogelijke wijze onze invloed aan te wenden om tot een meer leefbare samenwerking met onze buurman te komen.

We erkennen dat Schiphol, zowel nationaal als regionaal een belangrijke economische motor is, maar dat betekent niet dat Schiphol op ieder front een vrijbrief krijgt om te handelen zo ze blijft. Uiteindelijk is Schiphol gewoon een commerciële onderneming en zullen de aanpassingen zoals wij die graag willen zien geen fundamenteel gevolg hebben op het voortbestaan van Schiphol. We zetten als D66 Aalsmeer in op de volgende punten:

- *MKBA*; We ondersteunen de uitkomsten, conclusies en aanbevelingen van de Maatschappelijke Kosten Baten Analyse (zie <https://ce.nl/publicaties/mkba-groei-en-krimp-schiphol-analyse-van-groei-en-krimp/>) waaronder het terugbrengen van het aantal vluchten tot beneden de 400.00 en een aanpassing van het bedrijfsmodel van Schiphol. Dit alles niet alleen vanwege de belangrijkste reden; de verbetering van de volksgezondheid, maar ook vanwege een betere economische uitkomst voor Aalsmeer en voor de regio op de lange termijn.
- *landelijke lobby*; we zetten in onze landelijke D66 lobby in op:
 - het centraal stellen van de volksgezondheid in de discussie over Schiphol
 - de uitkomsten van de MKBA
 - 'slimme' krimp van het totaal aantal vluchten met name inzake 'prijzvechters' en de 'randen van de nacht'
 - vermindering van het aantal vluchten over Aalsmeer en Kudelstaart
 - verruiming van de definitie 'nachtvluchten' naar 23:00 – 7:00 en het hanteren van de WHO norm van 8 uur aaneengesloten rustmomenten
 - afschaffen nachtvluchten over Aalsmeer en Kudelstaart
 - baanonderhoud alleen in dalperiodes
 - rationalisatie behandeling Schiphol als alledaagse commerciële onderneming

- aansporing Schiphol tot goed ‘nabuurschap’
- *meten is weten*; we pleiten voor het uitbreiden van het netwerk van meetapparatuur voor geluid en uitstoot door de hele gemeente. De gemeente Aalsmeer kan hier zelfstandig het initiatief nemen en daarbij samenwerken met de andere regiogemeenten.
- *samenwerking gemeenteraad*; er is de laatste jaren goed samengewerkt binnen de gemeenteraad en met het college om Aalsmeer met een stem te laten spreken. Dit zien we graag gecontinueerd zodat we op de meest effectieve wijze naar buiten kunnen blijven handelen en communiceren.
- *samenwerking regio*; We continueren het overleg tussen de verschillende afdelingen van D66 in de regio zodat we als regionale afdelingen als een stem blijven spreken, met name richting onze Tweede – en Eerste Kamer fracties.
- *actiegroepen*; we ondersteunen de argumentatie en acties van de Stichting Recht op Bescherming tegen Vlieghinder dat een gezamenlijk initiatief is van enkele lokale actiegroepen om juridische actie richting Schiphol te ondernemen met name wat betreft de volksgezondheidsaspecten.

5.2 Openbaar vervoer

De gemeente gaat slechts indirect over de kwaliteit van het openbaar vervoer. Het werkt in de Vervoersregio samen met andere gemeenten en in dat verband worden ook de afspraken gemaakt met de aanbieders van het openbaar vervoer. Er is wel contact tussen de gemeente en de vervoerbedrijven maar dit gebeurt binnen de grenzen van de gesloten overeenkomsten. De gemeente kan uiteraard wel een zelfstandig beleid voeren voor het openbaar vervoer binnen de gemeentegrenzen wat we onder 2.3 al aanstipte.

- *regionaal vervoer*; we ondersteunen de ingezette lijn van de gemeente om te komen tot een grotere samenwerking met de Zuid-Hollandse gemeenten om de openbaar vervoerlijnen door te trekken over de provinciegrenzen.
- *haltes en rijfrequentie*; we streven naar meer haltes binnen de gemeente en een hogere rijfrequentie met name daar waar dit bijdraagt aan openbaar vervoer als alternatief voor autogebruik richting Amsterdam
- *tramlijn*; de uiteindelijke verwezenlijking van het doortrekken van de Amstellijn vanuit Uithoorn via Aalsmeer richting Schiphol

5.3 Jeugdzorg

De kosten van de jeugdzorg zijn op dit moment voor praktisch alle gemeente in Nederland een molensteen om de nek van de gemeentebegrotingen. De korting die de rijksoverheid heeft toegepast bij het overhevelen naar de gemeenten, het ondoordachte concept voor die gemeenten met instellingen voor jeugdzorg en de inconsequente berekening van vergoedingen richting de gemeenten maakt dit tot een hoofdpijndossier.

Buiten het feit dat er wel enige oplossingen binnen het gemeentelijk werkgebied gevonden kunnen worden is ook hier de lobby richting 'Den Haag' belangrijk. Onze inzet betreft op dat punt met name:

- *VNG*; voortgaande samenwerking in VNG verband (Vereniging Nederlandse Gemeente – het samenwerkingsverband van de Nederlandse gemeenten richting rijksoverheid) voor een grotere bijdrage van de rijksoverheid richting de gemeenten.
- *rijksvergoeding*; een eerlijke vergoeding van het Rijk gebaseerd op daadwerkelijke kosten in plaats van gebaseerd op een rekenmodel.
- *categorie C zorg*; het verplaatsen van de kosten voor de zwaarste, zogenaamde categorie C, zorg van de gemeente naar de rijksoverheid. Deze zwaarste zorg kent immers maar weinig aspecten waar de gemeente invloed op kan hebben. Daarmee vervalt de reden voor het verschuiven van deze verantwoordelijkheid naar gemeentelijk niveau. Dit type zorg heeft de grootste invloed op de financiële problemen op dit gebied voor de Nederlandse gemeenten.

5.4 Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) en vergrijzing

Sinds 2015 is de WMO van kracht. Hierbij worden onder meer een groot aantal taken van de rijksoverheid naar de gemeente overgeheveld. Een van de belangrijkste onderwerpen de komende jaren vormt het spanningsveld tussen de komende vergrijzingsgolf en de daarmee samenhangende financiering en bemensing van de zorgtaken.

Dit betekent een groot beroep op de aanwezige flexibiliteit en creativiteit in samenwerking met alle betrokken maatschappelijke organisaties om deze grote opgave van antwoorden te kunnen voorzien. Dit betekent ook dat de verdeling die in de MVO is neergelegd van tijd tot tijd zal moeten worden geëvalueerd om er zeker van te zijn dat deze problemen niet alleen op de best mogelijke manier worden aangepakt, maar vooral dat niemand buiten de boot valt.

Wij zullen in onze lobby daarom inzetten dat er door de rijksoverheid voldoende ruimte geboden wordt om met alternatieve en vernieuwende samenwerkingsvormen binnen de gemeente een oplossing te vinden ten opzichte van deze uitdagingen.